

Projekt

z dnia 19 listopada 2025 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W GNIEWIE**

z dnia 26 listopada 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy
Gniew na lata 2026-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 1153 z póź. zm.), art 4¹ ust.1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 2151 z późn.zm.) i art 10 ust.1,2,2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 1939 z póź. zm.) i art.3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2025r. poz. 340 z póź. zm.), Rada Miejska w Gniewie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gniew na lata 2026-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Gniew oraz Kierownikowi Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Gniew na lata 2026-2027**

Gniew 2025

Spis treści

Rozdział I	3
1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne	3
Rozdział II	4
1. Diagnoza problemów uzależnień	4
1.1. Uzależnienia	4
1.2. Alkohol	7
1.3. Narkotyki i dopalacze	12
1.4. Uzależnienia behawioralne	13
1.5. Przemoc domowa	14
2. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.....	17
Rozdział III	18
1. Cel główny i cele szczegółowe Programu	19
1. Zadania i działania Programu	19
Rozdział IV	23
1. Finansowanie zadań Programu	23
2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie	24
3. Koordynacja i realizacja programu	25
4. Monitoring i ocena realizacji działań	26

Rozdział I

1. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gniew na lata 2026-2027 zwany dalej „Programem” jest zapisem działań, które realizowane będą w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień, minimalizację szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Założeniem programu jest kreowanie postaw zdrowotnych i społecznych sprzyjających profilaktyce zachowań ryzykownych, edukacji, profilaktyce chorób i promocji zdrowia oraz zapobieganiu uzależnieniom i ich skutkom zdrowotnym i społecznym.

Program przewiduje kontynuację sprawdzonych działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień realizowanych przez Gminę Gniew w latach ubiegłych.

Programem objęte są dzieci i młodzież z placówek edukacyjnych z terenu Gminy Gniew, dorośli mieszkańcy, seniorzy, osoby zagrożone uzależnieniami, osoby nadużywające alkoholu, uzależnione oraz ich rodziny oraz osoby doświadczające przemocy domowej. Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Gniew.

2. Podstawy prawne

Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii powinien w najlepszy możliwy sposób promować zdrowie, zapobiegać używaniu substancji psychoaktywnych i rozwiązywać problemy wynikające z ich używania i uzależniania od nich. Problemy społeczne występujące zarówno na poziomie indywidualnym jak i w skali całej społeczności, współwystępują i układają się w charakterystyczne wiązki problemów. Kontekst tych problemów ma istotne znaczenie dla planowania i podejmowania działań we wszystkich wspomnianych obszarach, a także dla prognozowanych efektów działań.

Ustawodawca w art. 7 ust 1 pkt 5 z dnia 8 marca 1990 ustawy o samorządzie gminnym określił realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia jako jedno z zadań własnych gminy. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 4¹ mówi,

że do zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych zalicza się m.in. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Kolejną ustawą nakładającą na gminy obowiązki związane z ochroną zdrowia jest art 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii m.in. zadania w zakresie: działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych.

Program opracowany został na podstawie Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Gniew przeprowadzonej w 2023, danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie, Kampanii profilaktycznej „Tajemniczy klient 2025”, danych statystycznych oraz publikacji naukowych. Wytycznych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Opracowany we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział II

1. Diagnoza problemów uzależnień

1.1. Uzależnienia

Uzależnienia stają się coraz większym wyzwaniem dla polskiego społeczeństwa. Dotykają zarówno osoby dorosłe, jak i młodzież. Problem uzależnień wykracza daleko poza nałogi związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych i obejmuje również uzależnienia behawioralne, takie jak hazard czy nadmierne korzystanie z technologii. W ostatnich latach obserwujemy zauważalny wzrost liczby osób, które zmagają się z różnymi formami uzależnień, co sprawia, że skala problemu w Polsce staje się alarmująca.

American Psychiatric Association definiuje uzależnienie jako chorobę mózgu polegającą na kompulsywnym używaniu jakiejś substancji pomimo negatywnych konsekwencji. Uzależnienie wywołuje nieodpartą chęć zażywania określonych substancji bądź wykonywania określonych czynności.

Nałóg ma wymiar psychiczny i fizyczny. Od substancji odurzającej uzależnia się zarówno ciało, jak i mózg człowieka. Spożywanie nawet niewielkich ilości alkoholu uruchamia szereg reakcji biochemicznych i metabolicznych odpowiedzialnych za uczucie odprężenia i satysfakcji z podejmowanego działania. Z biegiem czasu ryzykowne zachowania związane ze spożywaniem alkoholu przeradzają się w uzależnienie, gdyż chory poszukuje coraz to większych pozytywnych doznań.

Rozróżnia się dwa rodzaje uzależnienia:

- chemiczny, czyli uzależnienie od substancji, najczęściej mówimy tutaj o alkoholizmie, uzależnieniu od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- behawioralny – uzależnienie od zachowań. Kompulsywne zachowania, które są powtarzane, nawet jeśli dana osoba tego nie chce, jest szkodliwe a nawet niebezpieczne. Przykładem uzależniania behawioralnego jest np. hazard, zakupoholizm, uzależnienie od Internetu, gier komputerowych, sportów ekstremalnych itp.

Przyczyny uzależnienia od alkoholu i innych substancji są różnorodne. Czasami jest to presja strony rówieśników, strach przed wykluczeniem z grupy. Czasami kultura picia w danym kraju, odreagowywanie stresu i napięć itp. są jednak pewne czynniki ryzyka, które zwiększają szansę na uzależnienie od alkoholu czy innej substancji.

Kultura normalizująca picie alkoholu w danym kraju sprzyja uzależnieniu. Istnieje wtedy szansa, że regulacje prawne kontrolujące produkcję i sprzedaż nie utrudniają za bardzo dostępu do tej używki. Nawet osoby nieletnie mogą stosunkowo łatwo kupić alkohol. Ogromny wpływ na uzależnienie ma również indywidualna sytuacja osoby uzależnionej od alkoholu, np. sytuacja rodzinna – traumatyczne dzieciństwo i potrzeba chwilowej ulgi, brak kontroli rodzicielskiej i świadomość o negatywnych skutkach substancji. Kolejnym czynnikiem ma również płeć i sposób wychowania dzieci. Kobiety piją rzadziej, mężczyźni często odreagowują trudne sytuacje sięgając po alkohol. Do czynników zwiększających ryzyko wystąpienia choroby alkoholowej można doliczyć wiek, sytuację socjoekonomiczną i historię rodziny. Jednak sam fakt uzależnienia od alkoholu czy innej sytuacji zależy od indywidualnych

cech osoby, podejścia do używek, czasu i postrzegania substancji psychoaktywnych. Uzależnienia od substancji chemicznych rozwijają się stopniowo. Naukowcy w tym procesie wyróżniają cztery etapy: eksperymentowanie, zażywanie okazjonalne, zażywanie regularne, które następnie przechodzi w ostatni etap, czyli uzależnienie.

Drugą grupę czynników uzależniających stanowią stale powtarzane czynności, np. jedzenie słodczy, robienie zakupów, hazard, oglądanie telewizji, gry komputerowe, korzystanie z Internetu i telefonu. Ze względu na skalę zjawiska uzależnienia behawioralne stają się bardzo poważnym problemem społecznym. Do tego problem uzależnień behawioralnych jest ciągle traktowany marginalnie. Paradoksalnie uważa się, że są bezpieczniejsze o mniejszych negatywnych konsekwencjach dla zdrowia i skutków społecznych. Takie nastawienie mija się z prawdą. Jest to rosnący problem, szczególnie niebezpieczny wśród dzieci i młodzieży, która dorasta w świecie pełnym pokus i możliwości. Dorośli odreagowują swoje problemy i niepowodzenia grając w gry hazardowe, licząc na szczęście, kupując niepotrzebne produkty czy korzystając z upiększania ciała.

Problemy związane z uzależnieniem wpływają na wiele sfer życia osoby uzależnionej oraz jej bliskich. Spożywanie alkoholu, przyjmowanie narkotyków, negatywnie odbijają się nie tylko na zdrowiu fizycznym, ale również psychicznym. Uzależnienia od czynności sprawiają, że osoba uzależniona traci czas i pieniądze, ma coraz gorszy kontakt z rodziną oraz z najbliższymi. Uzależnienia behawioralne często skutkują poważnymi zaburzeniami psychicznymi, np. fobiami, depresją i stanami lekowymi.

Rosnące problemy w sferze uzależnień, zmiany zachowań konsumentów i użytkowników, szkody społeczne i ekonomiczne, rosnące koszty leczenia i terapii są poważnym problemem, którym trzeba się interesować i zajmować. Rozwiązywać problemy na skali całego państwa, ale również lokalnej społeczności i rodziny.

Działania na poziomie gminy realizuje się poprzez tworzenie programu profilaktyki i wprowadza zaplanowane działania dla mieszkańców w zaplanowanym czasie. Program opiera się na przeprowadzonych badaniach i wynikających z nich potrzeb. W 2023r. została przeprowadzona diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy. Gmina Gniew miała wtedy 14 711 mieszkańców, a średnia wieku mieszkańców wynosi 40,9 lat. W badaniu brało udział 150 osób dorosłych, w tym 84 kobiet i 66 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wynosiła 38 lat. W badaniach brali również udział uczniowie ze szkół na

terenie gminy. 201 uczniów z klas 4-6, 117 uczniów klas 7-8 szkół podstawowych oraz 98 uczniów szkoły ponadpodstawowej. Łącznie 416 uczniów.

Z przeprowadzonych badań wynika, że dla mieszkańców Gminy Gniew najistotniejszymi problemami społecznymi są przemoc domowa (89%), cyberprzemoc (89%) oraz zanieczyszczenie powietrza (88%). Istotnymi problemami dla mieszkańców gminy są również uzależnienie od narkotyków i dopalaczy (76%), uzależnienia behawioralne (70%), uzależnienie od alkoholu (67%). W kwestii rozpowszechnienia poszczególnych uzależnień w lokalnym środowisku, za najbardziej powszechne uzależnienia mieszkańcy Gminy Gniew uznali: sieciorizm (98%), alkoholizm (88%) oraz zakupiorizm (77%), praciorizm (71%). Hazard i narkomania nie są bardzo rozpowszechnione w gminie. Otrzymały odpowiednio 29% i 12%.

1.2. Alkohol

Alkoholizm to nie tylko indywidualna choroba – to zjawisko o rozległych konsekwencjach, które dotyczą całe rodziny, środowisko pracy, lokalną społeczność oraz system opieki zdrowotnej. Skutki choroby alkoholowej nie kończą się na samej osobie uzależnionej. Każde uzależnienie ma swoje odbicie w relacjach międzyludzkich, kondycji osób bliskich, sytuacji zawodowej oraz bezpieczeństwie publicznym. Dlatego też alkoholizm często określany jest mianem choroby społecznej, która niszczy nie tylko jednostkę, ale też osłabia całe społeczeństwo.

W wielu rodzinach pojawia się zjawisko współuzależnienia – mechanizmu, w którym bliscy osoby uzależnionej dostosowują swoje funkcjonowanie do jej choroby. Może przyjmować formę nadmiernej kontroli, usprawiedliwiania, chronienia przed konsekwencjami lub zaprzeczania problemowi. Osoby współuzależnione żyją w ciągłym niepokoju, napięciu i poczuciu bezradności.

Z głównych powodów, dla których alkoholizm jest tak trudny do przezwyciężenia, jest społeczna akceptacja jego picia. W wielu środowiskach alkohol nie tylko nie jest postrzegany jako problem, ale wręcz jako element tradycji, kultury czy sposobu spędzania czasu wolnego. Picie towarzyszy spotkaniom rodzinnym, świętom, wydarzeniom towarzyskim, sukcesom, a nawet porażkom.

Jednym z kluczowych czynników sprzyjającym rozwojowi alkoholizmu w Polsce jest powszechna i niemal nieograniczona dostępność alkoholu. Napoje alkoholowe można kupić na każdej stacji benzynowej, w sklepach, marketach, a nawet na festynach i imprezach miejskich. Czynne całą dobę punkty sprzedaży sprawiają, że dostęp do niego jest zbyt łatwy. W teorii prawo zakazuje sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym oraz nieletnim. Jednak w praktyce te przepisy są nagminnie łamane lub ignorowane. Młodzież często bez większych trudności kupuje alkohol, a brak odpowiedniej kontroli ze strony sprzedawców potęguje problem.

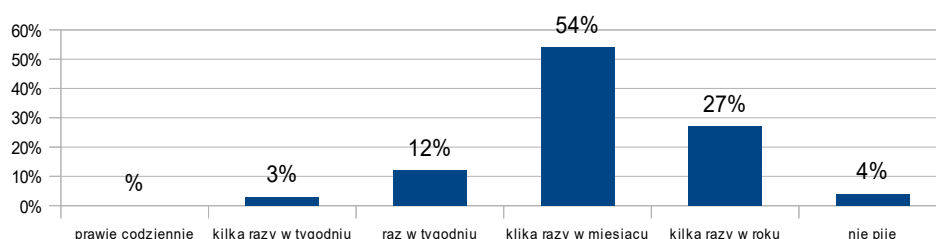
Choć uzależnienie od alkoholu to problem osobisty, jego skala i skutki wymagają systemowej odpowiedzi. Państwo i samorządy mają realny wpływ na to, jak wygląda polityka alkoholowa – zarówno w zakresie dostępności alkoholu jak i edukacji oraz profilaktyki.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a z jego spożywaniem wiąże się ponad 200 rodzajów chorób i urazów. Choroby występujące na tle używania alkoholu to przede wszystkim urazy, zaburzenia umysłowe i psychiczne, niektóre nowotwory, zaburzenia żołądkowo – jelitowe, choroby układu krążenia, szkody prenatalne, itp. Corocznie z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych ze spożywaniem alkoholu umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Od kilku lat widoczna jest tendencja zwiększania się liczby zgonów z tego powodu. W 2021 roku ponad 12 tys. osób zmarło z powodu alkoholu.

W maju i czerwcu 2024 r. w ramach międzynarodowego projektu ESPAD zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych klas (wiek: 15-16 lat) oraz trzecich klas (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Z przeprowadzonego badania wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 72,9% uczniów z młodszej grupy i 91,3% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 39,1% piętnasto-szesnastolatków i 73,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 13,4% uczniów z młodszej kohorty i 24,3% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 67,9% uczniów młodszych i 40,9% uczniów starszych.

Według danych GUS spożycie w 2024r. wyniosło 8,8l 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Od trzech lat notuje się obniżenie wielkości spożycia napojów alkoholowych, przede wszystkim za sprawą zmniejszenia ilości wypijanego piwa. Wielkość spożywania mocnych napojów alkoholowych pozostaje w tym czasie na porównywalnym poziomie.

Badania przeprowadzone wiosną w Gminie Gniew i dotyczące spożywania alkoholu wyglądają następująco. Badani podają, że wiek rozpoczęcia inicjacji alkoholowej to 13-15 lat – tak twierdzi 41% ankietowanych, w wieku 16-18 lat inicjację alkoholową ma za sobą 59% ankietowanych. 4% mieszkańców deklaruje abstynencję, 27% spożywa alkohol kilka razy w roku, natomiast 54% kilka razy w miesiącu, 12% raz w tygodniu, a 3% kilka razy w tygodniu.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważną kwestią jest jego ilość. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10 g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani najczęściej deklarowali, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu – 50% ankietowanych oraz 5-6 porcji, czyli 27%.

Z przeprowadzonych badań na terenie Gminy Gniew można wywnioskować, że czym starsi uczniowie, tym częściej sięgają po alkohol. 96% najmłodszych klas podstawowych i 78% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nigdy nie próbowała alkoholu. 41% uczniów szkół ponadpodstawowych deklaruje inicjację alkoholową. Głównymi alkoholami jest piwo i wódka. Część badanych uczniów deklaruje, że wie, gdzie alkohol może kupić osoba niepełnoletnia.

Często przyczyną tego jest chęć zaimponowania rówieśnikom, tak jest w klasach szkoły podstawowej, uważa tak ok. 40%. W klasach szkoły ponadpodstawowej 57% uczniów

twierdzi, że alkohol pija w celu lepszej zabawy. Zdarza się też, że uczniowie sięgają po alkohol, po to aby zapomnieć o problemach i kłopotach – 24% uczniów 7-8 klas szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.

100% mieszkańców gminy uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol, jednak 32% mieszkańców chciałoby, aby dostęp był ograniczony lub kontrolowany. Mieszkańcy uważają, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, tak uważa 42 badanych.

W 2024 roku na terenie Gminy Gniew było 31 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem zamieszkania (sklepów) i 15 lokali gastronomicznych. Czyli na jeden punkt ze sprzedażą alkoholu przypada 252 mieszkańców.

W lipcu 2025r. została przeprowadzona na terenie Gminy Gniew kampania „Tajemniczy klient”, która obejmowała 30 punktów (sklepów) ze sprzedażą napojów alkoholowych. Akcja składała się z dwóch części, audytu – osoba wyglądająca na nieletnią próbowała zakupić alkohol i szkolenia w każdym z punktów sprzedaży. Z przeprowadzonej kampanii wynika, że chęć sprzedaży alkoholu osobie wyglądającej na niepełnoletnią wyraziło 26 sprzedawców (86,7%). 4 osoby poprosiły o okazanie dowodu tożsamości (13,3%). Tajemniczy klient chcąc kupić alkohol najczęściej prosił o wino 53,3% oraz piwo 43,3%, natomiast rzadziej chciał zakupić wódkę (3,3%). W badaniu dotyczącym widoczności różnych rodzajów tabliczek informacyjnych w sklepach stwierdzono, że informacja o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 r.ż dostępna była w 66,7% punktach sprzedaży, tj. 20 punktów. Plakietki z informacją na temat szkodliwości alkoholu widniały w 6 punktach (20%). informacja o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym dostępna była w 4 punktach (13,3%).

Podczas przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych mieszkańcom zadano pytania związane ze spożyciem alkoholu. Poniższa tabela przedstawia badane zagadnienia.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce	33%	50%	15%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany	5%	27%	60%	8%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym	9%	33%	41%	17%

Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnym środowisku	5%	25%	36%	34%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych	4%	12%	29%	55%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne	3%	9%	23%	65%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pic niewielkie ilości alkoholu	1%	5%	11%	83%

Źródło: *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023*

W lokalnym społeczeństwie panuje mit, że alkohol zawarty w słabszych napojach np. piwie, winie jest mniej szkodliwy, tak twierdzi 83% badanych mieszkańców. 12 % badanych twierdzi, że alkohol pomaga w trudnych sytuacjach, a 88% osób temu przeczy i wie, że napoje alkoholowe nie pomagają przy problemach. Kolejną kwestią jest spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży. 94% respondentów jest świadomych tego, że nawet niewielkie ilości alkoholu mogą być niebezpieczne dla płodu i przyczynić się do wad rozwojowych. W kwestii spożywania alkoholu przez kierowców 88% badanych prawidłowo uważa, że prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu jest niebezpieczne.

Diagnoza przeprowadzona wiosną 2023r. w gminie pokazuje, że młodzi ludzie próbują kupić alkohol. 47% badanych sprzedawców twierdzi, że zdarza się to kilka razy w miesiącu. 60 % sprzedawców zawsze sprawdza wiek, jeśli ma wątpliwości co do wieku, 37% robi to często. 100% badanych twierdzi, że kontrola punktów sprzedaży w Gminie Gniewie funkcjonuje dobrze. Kontrole prowadzone są przez cały rok w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, według ustalonego harmonogramu. Kontroli dokonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie. W ubiegłym roku przeprowadzono 32 kontrole.

Według danych Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji w 2022r. w co dziesiątym wypadku drogowym uczestniczyli użytkownicy dróg, kierujący i pasażerowie będący pod wpływem alkoholu. W 2023r. policjanci zatrzymali w całej Polsce ponad 92 tys osób kierujących pod wpływem alkoholu. Jak pokazują dane statystyczne z roku na rok zmniejsza się liczba ujawnionych kierujących pojazdami pod działaniem alkoholu. Jest to konsekwencją zmian kulturowych, jakie zaszły w społeczeństwie w stosunku do wyboru napojów alkoholowych oraz usprawnienia systemu kontroli trzeźwości kierowców. Jednak w dalszym ciągu jest to zbyt wysoka liczba osób, która prowadzi pojazd pod wpływem alkoholu.

1.3. Narkotyki i dopalacze

Z analizy wskaźników podaży dotyczących powszechnie stosowanych niedozwolonych środków odurzających w Unii Europejskiej, wynika że dostępność wszystkich rodzajów substancji jest w dalszym ciągu wysoka. Wykrywane są duże ilości narkotyków przemycanych do Europy, poza tym nasz kontynent jest ważnym obszarem produkcji niektórych substancji, zwłaszcza narkotyków syntetycznych i konopi indyjskich. Ponadto łatwemu dostępowi do narkotyków towarzyszy większa różnorodność substancji niedozwolonych na rynku, narażając konsumentów na szerszy asortyment substancji psychoaktywnych.

Osoby używające narkotyków mogą być bardziej narażone na szkodliwe skutki zdrowotne, np. zatrucia i zgony, ponieważ konsumują, często nieświadomie substancje o większej sile działania lub nowsze narkotyki, bądź mieszaniny substancji, które mogą zwiększyć potencjalne szkody zdrowotne.

Badania ESPAD przeprowadzonych w 2024 roku wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechniania używania substancji nielegalnych, niż legalnych zwłaszcza alkoholi i papierosów. Większość badanych nigdy nie sięgnie po substancje nielegalne. Wśród osób, które mają za sobą takie doświadczenia eksperymentowania z marihuaną i haszyszem – 16,9% młodszych uczniów i 33,1% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia substancji nielegalnych jest amfetamina 4,2% uczniów pierwszych klas i 4,5 % wśród uczniów wyższego poziomu.

Aktualnie, okazjonalne używanie substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w ostatnich 12 miesiącach stawia przetwory z konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach pierwszych używa tych środków ponad 14,5 % uczniów w klasach trzecich – 23,7%. W ostatnich 30 dniach przed badaniem 8% pierwszoklasistów i 10,7% trzecioklasistów używało marihuany lub haszyszu.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak i ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Badania przeprowadzone na początku 2023 roku w Gminie Gniew przedstawiają sytuację w lokalnym środowisku. Wynika z nich, że 22% badanych zna co najmniej jedną osobę zażywającą narkotyki lub dopalacze, 78 % badanych twierdzi, że w swoim otoczeniu nie ma osób przyjmujących substancje odurzające. Najpopularniejszym narkotykiem wśród

mieszkańców gminy jest marihuana i haszysz (19%) na drugim miejscu plasuje się amfetamina (4%). 99% badanych nie wie gdzie można kupić narkotyki i dopalacze.

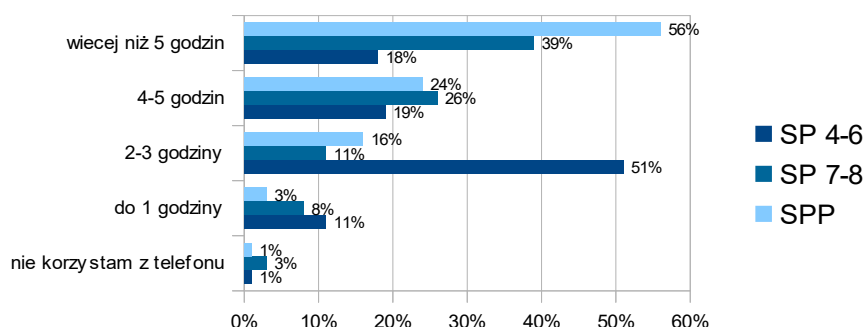
Wyniki badań przeprowadzonych w gminie pokazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy z przyjmowaniem narkotyków. 11% uczniów SP 4-6, 32% SP 7-8 oraz 36% SPP wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami. 12% uczniów szkoły ponadpodstawowej deklaruje, że przyjmowali substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 11% uczniów SP 4-6, 26% Sp 7-8 oraz 27% SPP odpowiedziało, że łatwo jest kupić narkotyki i dopalacze, co może oznaczać, że oni lub ich znajomi dokonywali próby zakupu.

1.4. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne są definiowane, jako szkodliwe dla zdrowia psychicznego i fizycznego zachowania kompulsywne, które oparte są na przymusie określonego postępowania, bez względu na świadomość i dotkliwość wywołanych szkód.

Do podstawowych uzależnień behawioralnych zalicza się: cyberuzależnienia, patologiczny hazard, zakupoholizm, patologiczne zaburzenia jedzenia, seksoholizm, pracoholizm itp.

Wraz z wiekiem wzrasta liczb godzin przeznaczonych na korzystanie z komputera, nie licząc wykorzystania go do nauki. 6 godzin dziennie na korzystanie z komputera przeznacza 11% uczniów klas 4-6, 14% uczniów z klas 7-8, a 17 % uczniów szkoły ponadpodstawowej. Komputer najczęściej używany jest do słuchania muzyki, nauki, oglądania filmów, kontakt ze znajomymi i do grania w gry online. Gorzej wygląda sytuacja korzystania z telefonu. Skalę problemu przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Gniew 2023

Na którym widać, że ponad połowa uczniów szkoły ponadpodstawowej korzysta z telefonu ponad 5 godzin dziennie. 26% uczniów klas 7-8 – 19% uczniów klas 4-6 spędza z telefonem ok 4-5 godzin. Korzystanie z telefonu dla dużej grupy uczniów to najczęstszy sposób na spędzanie czasu wolnego. 79% uczniów klas 4-6, 65% uczniów klas 7-8 oraz 54% młodzieży szkół ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałyby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Jednak spora część uczniów odczułaby negatywnie brak dostępu do Internetu: 9% uczniów klas 4-6, 11% uczniów klas 7-8 i 17% uczniów szkoły ponadpodstawowej. Dla nich byłaby to tragedia. Ponad połowa uczniów klas 7-8 i ponadgimnazjalnych twierdzi, że najbardziej rozpowszechnione uzależnienia to uzależnienie od smartfona, sieciorholizm.

Internet jest narzędziem komunikacji, edukacji i rozrywki. Jednak oprócz korzyści występują również zagrożenia związane z występowaniem różnych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, skaltingu, sekstingu, szantażu, hatingu. Badanym uczniom nie są obce te pojęcia. 30% uczniów klas 4-6, 40% uczniów klas 7-8 oraz 48% uczniów klas ponadpodstawowych doświadczyło w Internecie zjawiska hatingu, potocznie zwanego hejtowaniem. Uczniowie również często byli odbiorcami obraźliwych wiadomości z obelgami i wyzwiskami (SP 4-6-28%, SP 7-8 – 38%, SPP – 43%), a także ofiarami udostępniania osobom trzecim ich prywatnych wiadomości (SP 4-6 – 25%, SP 7-8 - 44%, SPP – 46%).

Kolejnym problemem są gry hazardowe. Mówi się o nim jako ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Często występuje z innymi uzależnieniami, pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów, zakładów bukmacherskich. 9% dorosłych mieszkańców Gminy Gniew ma za sobą doświadczenia związane z grami. Głównie ze względów finansowych i rozrywkowych. Uczniowie w większości nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze, czasami zdarzyło się wysłanie płatnego smsa.

1.5. Przemoc domowa

Przemoc zarówno fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej rzeczywistości. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby

doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając.

Z badań przeprowadzonych na początku roku 2023r. w Gminie Gniew wynika, że 1% mieszkańców deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 7% nie jest pewna, ale podejrzewa, że może do tego dochodzić.

W Gminie Gniew powołany jest Zespół Interdyscyplinarny, który zajmuje się przemocą domową. W latach 2022 - 2024 liczba zakładanych Niebieskich Kart ma tendencję wzrostową. Co przedstawia poniższa tabela.

	2022r.	2023r.	2024r.
M-GOPS	2	3	5
Policja	16	16	16
GKRPA	0	0	0
Razem	18	19	21

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Gniewie

Najczęściej procedurę rozpoczynała policja. Działania zespołu interdyscyplinarnego koncentrują się na przeciwdziałaniu przemocy domowej poprzez koordynację działań służb, diagnozowanie problemu, inicjowanie interwencji, tworzenie indywidualnych planów pomocy, prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz monitorowanie realizacji Niebieskiej karty. W 2022r. założono 18 Niebieskich Kart, w 2023 – 16, a w 2024r. - 26. W ubiegłym roku w Gminie Gniew powołano 39 grup diagnostyczno – pomocowych.

Przemoc domowa przybiera różne formy. Według przeprowadzonych na terenie gminy Gniew badań wynika, że najczęściej występuje przemoc psychiczna, a po niej przemoc fizyczna. Poniższa tabela przedstawia dokładne dane.

	2022r.	2023r.	2024r.
Przemoc fizyczna	25	20	26
Przemoc psychiczna/emocjonalna	52	48	46
Przemoc seksualna	0	1	4
Przemoc ekonomiczna	7	2	6
Zaniedbanie	2	2	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Gniewie.

Żeby zobrazować skalę przemocy warto zapoznać się z raportem i zobaczyć skalę przemocy w szerszym kontekście. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań pod nazwą „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”. Według Polaków przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna. 9% osób (a więc co jedenasta osoba) sądzi, że dotyczy niemal każdego gospodarstwa domowego, a kolejne 25% jest zdania, że dotyczy dużej części tj. ponad połowy. Z drugiej strony co dziesiąta osoba uważa, że to zjawisko, które występuje bardzo rzadko (8%) lub wcale (2%). Jeśli chodzi o przemoc fizyczną, to w jej przypadku jako zjawisko co najmniej częste postrzega ją 24% ankietowanych, a jako bardzo rzadkie lub w ogóle nie występujące 15%. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego pozwolenia na krzywdzenie najbliższych osób, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych. Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają zachowania dorosłych. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów. Kolejnym czynnikiem ryzyka występowania przemocy domowej jest stres związany z aktualną sytuacją społeczno – ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe, zdrowotne w także nawarstwienie się różnych problemów może wywołać frustrację.

Badania dowodzą, że większość osób stosujących przemoc domową jest pod wpływem środków odurzających: alkoholi u narkotyków. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe i zaburza ocenę sytuacji. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje a to, że nie ma związku przyczynowo – skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

2. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień

Analiza wybranych zagadnień Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Gniew wskazuje na niezbędne kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień dla mieszkańców, kadr, uczniów, rodziców, min.:

- ✓ prowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia,
- ✓ inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień,
- ✓ organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji kadr, oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii,
- ✓ współpraca z Policją, przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu,
- ✓ działania informacyjne na temat podejmowanych działań przez lokalne władze w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom,
- ✓ kampania informacyjna, szkolenia sprzedawców, zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy sprzedaży,
- ✓ organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą wskazywały negatywne skutki picia alkoholu i używania innych substancji, rozwijały asertywną postawę, kształtowały podstawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia,
- ✓ nauka zasad bezpiecznego korzystania Internetu, w tym kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doбором treści programów komputerowych i Internetu,
- ✓ ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- ✓ poznanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- ✓ poszerzenie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania.

Mieszkańcy Gminy Gniew wskazali, że widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień – 84% badanych. Respondenci wskazali potrzebę wsparcia psychologicznego dla rodzin (58%), konsultacje z terapeutą uzależnień (21%), warsztaty

profilaktyczne (13%), to główne działania których oczekują mieszkańcy gminy. Świadczy to o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych. A tym samym zapobiegać szkodom zdrowotnym i społecznym, które związane są bezpośrednio i pośrednio z używaniem ww. substancji. Groźne choroby, wypadki drogowe, konflikty z prawem, akty agresji, choroby wrodzone, problemy w relacjach z innymi, problemy z nauce, to niektóre z występujących problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, a bardzo istotnych i ważnych. Z tymi problemami mierzą się zarówno osoby uzależnione jak i ich otoczenie, rodziny, bliscy, sąsiedzi, nauczyciele, współpracownicy, użytkownicy dróg, pracownicy społeczni, policjanci, lekarze. Rosnące koszty leczenia osób uzależnionych, dostępność do specjalistów, terapii, wypadki drogowe, przemoc domowa, dzieci rodzące się z FASD są współczesnymi problemami i wartymi uwagi. Ważnymi z punktu widzenia każdego obywatela. Warto jest próbować zapobiegać, uczyć, informować, aby zmniejszyć skalę problemów związanych z alkoholem, narkotykami, dopalaczami i uzależnieniami behawioralnymi.

Rozdział III

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów społecznych oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie ich występowaniu przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Gniew na lata 2026-2027.

Adresaci Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gniew na lata 2026-2027 skierowany jest przede wszystkim do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców uczniów, opiekunów i nauczycieli,
- osób z problemem alkoholowym; nadużywających alkoholu i uzależnionych oraz ich rodzin
- osób dotkniętych przemocą domową,

- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- przedstawicieli służb i władz lokalnych,
- wszystkich mieszkańców.

1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Programie jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców, prowadzenie skoordynowanych działań informacyjnych i profilaktycznych oraz terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe Programu:

1. Zwiększenie oferty profilaktycznej w zakresie uzależnień od alkoholu, narkotyków, innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych,
2. Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom nadużywającym alkoholu i narkotyków oraz osobom doznającym przemocy domowej,
3. Prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym oferty o dostępności usług specjalistów.

Cele Programu osiągnąć będą poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Gniew na temat uzależnienia od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych. Podejmowane działania będą zmierzały do zmiany struktury spożycia alkoholu, podnoszenie kompetencji kadr, prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

1. Zadania i działania Programu

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

Lp.	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Wspieranie działalności środowisk abstynenckich	- osoby uzależnione i członkowie ich rodzin	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, używających inne środki psychoaktywne i ich rodzin, osób doświadczających przemocy domowej	- osoby zagrożone uzależnieniem - osoby uzależnione - osoby doświadczające przemocy domowej	- liczba działań - liczba odbiorców
3	Prowadzenie działalności interwencyjno – edukacyjno – motywującej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione	- liczba posiedzeń Komisji - liczba odbiorców - liczba i rodzaj podjętych działań
4	Badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dla osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pokrycie kosztów sądowych w sprawach o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	- osoby spożywające alkohol w sposób szkodliwy	- liczba działań - liczba osób skierowanych na badania i do sądu
5	Diagnozowanie i badania problemów w zakresie uzależnień	- wszyscy mieszkańcy gminy	- liczba działań - liczba odbiorców - liczba sporządzonych badań i diagnoz

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych wśród mieszkańców gminy obszarze profilaktyki, zachowań ryzykownych, przeciwdziałania przemocy domowej	- dorośli mieszkańcy gminy	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Udzielanie wsparcia specjalisty dla osób doświadczających przemocy domowej	- osoby doświadczające przemocy domowej	- liczba działań - liczba odbiorców
3	Prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, używających inne środki psychoaktywne i ich rodzin, osób doświadczających przemocy domowej	- osoby zagrożone uzależnieniem - osoby uzależnione - osoby doświadczające przemocy domowej	- liczba działań - liczba odbiorców
4	Udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od alkoholu, używających inne środki psychoaktywne i ich rodzin	- osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione i członkowie ich rodzin	- liczba działań - liczba odbiorców
5	Realizacja działań mającej na celu motywowanie do podjęcia terapii, zapobieganie nawrotom choroby oraz prace nad systemem wartości zdrowia i zdrowego stylu życia	- osoby nadużywające alkoholu - osoby uzależnione od alkoholu	- liczba działań - liczba odbiorców

6	Realizowanie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez działania informacyjno – edukacyjne, integrację społeczną, w tym organizacja imprez i wyjazdów trzeźwościowych	- osoby zagrożone uzależnieniem lub uzależnione i członkowie ich rodzin	- liczba działań - liczba odbiorców
---	---	---	--

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Realizacja programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego	- dzieci - młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Realizacja działań rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą	- nauczyciele - rodzice uczniów	- liczba działań - liczba odbiorców
3	Szkolenia różnych grup zawodowych w zakresie tematyki uzależnień i przemocy domowej	- GKRPA - pracownicy pomocy społecznej - członkowie ZI - policja, kuratorzy - nauczyciele - inne grupy zawodowe	- liczba szkoleń - liczba odbiorców
4	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących skutków spożywania alkoholu w okresie ciąży. Edukacja w zakresie FASD	- młodzież - osoby dorosłe - kobiety w ciąży	- liczba działań - rodzaj działań - liczba odbiorców
5	Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości użytkowników dróg oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego	- dzieci, młodzież - osoby dorosłe - kierowcy	- liczba działań - liczba odbiorców
6	Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych i przemocy	- dzieci i młodzież, - osoby dorosłe	- liczba materiałów - liczba działań - liczba odbiorców
7	Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych	-dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
8	Realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	- dzieci	- liczba działań - liczba odbiorców
9	Realizacja działań profilaktycznych połączonych z zajęciami rekreacyjno - sportowymi dla dzieci i młodzieży	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
10	Realizacja działań profilaktycznych w okresie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży, w tym półkolonii	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
11	Realizacja wyjazdów integracyjno – profilaktycznych dla	- dzieci i młodzież	- liczba działań

	dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym		- liczna odbiorców
12	Organizacja kampanii edukacyjnych, warsztatów i festynów promujących abstynencję i zdrowy styl życia	- dzieci i młodzież - osoby dorosłe	- liczba działań - liczba odbiorców

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	- dzieci i młodzież - osoby dorosłe	- formy współpracy - liczba działań - liczba odbiorców
2	Przekazanie dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie zdrowia publicznego	- dzieci i młodzież	- formy współpracy - liczba podjętych działań -liczba odbiorców
3	Zwiększenie dostępności do zajęć informacyjno – edukacyjnych połączonych z rozwojem fizycznym dzieci i i młodzieży, w tym poprzez wspomaganie modernizacji i doposażenia infrastruktury sportowo - rekreacyjnej	- dzieci i młodzież	- liczba działań - liczba odbiorców
4	Współpraca z grupami samopomocowymi, parafiami w zakresie pomocy osobom z problemem uzależnienia i ich rodzinom	- dzieci i młodzież - osoby dorosłe	-liczba działań

Pomoc społeczna dla osób uzależnionych i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Edukacja osób uzależnionych i ich rodzin w problematyce uzależnienia i możliwości podjęcia terapii	- osoby uzależnione - rodziny osób uzależnionych	- liczba działań - liczba odbiorców
2	Wspieranie działań readaptacyjnych i pomoc w integrowaniu osób uzależnionych ze środowiskiem lokalnym	- osoby uzależnione	- liczba działań - liczba odbiorców

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982r. (Dz.U. poz. 2151) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	- punkty sprzedaży napojów alkoholowych	- liczba kontroli
2	Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art.13 ¹ i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	- punkty sprzedaży, w których naruszane są przepisy	- liczba działań - liczba punktów

3	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów handlowych ze sprzedażą napojów alkoholowych i sprzedawców	- właściciele i sprzedawcy punktów sprzedaży napojów alkoholowych	- liczba szkoleń - liczba odbiorców
---	---	---	--

Wspieranie zatrudniania socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

Lp	Działania	Odbiorcy	Wskaźniki
1	Dofinansowanie działalności centrów integracji społecznej i klubu integracji społecznej	- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym związanym z uzależnieniem	- liczba odbiorców - liczba działań

Koszty obsługi Programu, w tym doposażanie stanowiska pracy poprzez zakup niezbędnych sprzętów biurowych, licencji, oprogramowania, artykułów biurowych, papierniczych, literatury, czasopism specjalistycznych, mebli, konserwacji, napraw sprzętu biurowego, remontów pomieszczenia przeznaczonego do pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie oraz prowadzenia Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego mogą być pokrywane z ww. opłat.

Rozdział IV

1. Finansowanie zadań Programu

Realizacja zadań Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków z opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach do 300ml.

Zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi art. 18² dochody z opłat za zezwolenia wydawane na podstawie art. 18 i art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ będą wykorzystywane na realizację powyższego Programu i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Opłata wnoszona przez przedsiębiorców prowadzących hurtowy obrót alkoholem tzw. „małpki” przeznaczona jest na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej

polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, w szczególności na realizację zadań wskazanych w niniejszym Programie. Środki te nie mogą być przeznaczone na zadania, które ustawowo przypisane są innym podmiotom.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie została powołana zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gniew. W skład GKRPA wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należą:

- zadania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- zadania opiniotwórcze, w tym opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- zadania kontrolne, w tym kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- uczestnictwo w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, dotyczących rodzin, w których przemoc wynika z nadużywania alkoholu,
- inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- współpraca z instytucjami, organizacjami i szkołami w celu diagnozowania oraz zapobiegania zjawiskom patologii i przemocy w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie przy wykonywaniu swoich czynności współpracuje z inspektorem ds. profilaktyki i uzależnień, który koordynuje realizację Programu oraz pracę ww. Komisji. Członkowie GKRPA w Gniewie zobowiązani są do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach edukacji.

Dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie ustala się następujące wynagrodzenie:

- przewodniczący Komisji wynagrodzenie w wysokości 550,00zł brutto,

- z-ca przewodniczącego Komisji wynagrodzenie w wysokości 500,00zł brutto,
- sekretarz Komisji wynagrodzenie w wysokości 500,00zł brutto,
- członek Komisji wynagrodzenie w wysokości 420,00zł brutto.

Wynagrodzenie dla członków Komisji przysługuje za każdy przepracowany miesiąc. Płatne ostatniego dnia miesiąca i obejmuje całokształt pracy związanej z wykonaniem działań w zespołach oraz uczestnictwa we wspólnym posiedzeniu.

Podstawę wypłacenia wynagrodzenia stanowi sporządzone i podpisane przez przewodniczącego lub zastępcę zestawienie wykonanych czynności przez członków Komisji.

Za nieobecność na posiedzeniu lub niewykonanie przydzielonego zadania ustala się potrącenie w wysokości 50% przysługującego wynagrodzenia.

Członkom Komisji przysługuje zwrot poniesionych kosztów z tytułu podróży służbowych dotyczących szkoleń oraz wyjazdów związanych z wykonywaniem czynności i zadań Komisji, według załączonych rachunków i biletów za przejazd.

3. Koordynacja i realizacja programu

Za koordynację zadań realizowanych w związku z Programem odpowiedzialny jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie.

Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy Gniew, w tym:

- Urzędem Miasta i Gminy Gniew,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Gniewie,
- Komisariatem Policji w Gniewie,
- placówkami oświatowymi działającymi na terenie Gminy Gniew,
- Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Gniewie,
- Centrum Kultury i Biblioteką Publiczną w Gniewie,
- placówkami medycznymi na terenie Gminy Gniew,
- organizacjami pozarządowymi,
- Parafiami Rzymskokatolickimi z terenu Gminy Gniew,
- sołectwami.

4. Monitoring i ocena realizacji działań

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Gniew na lata 2026-2027 podlega monitoringowi.

Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji z zrealizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedłoży raport Radzie Miasta w terminie do 30 czerwca następnego roku, którego dotyczy raport. Monitoring przyczyni się do analizy podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę skuteczności i efektywności realizowanych zadań.

Ewaluacja przeprowadzona zostanie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe dotyczące realizacji zadań, dane statystyczne, wskaźniki i trendy wieloletnie.

Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem zmian w najważniejszych kierunkach działań celem zwiększenia zamierzonych efektów realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi art. 4¹ określa, iż prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w art. 10 określa, iż przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Realizacja wyszczególnionych w niniejszych ustawach zadań jest prowadzona w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Gniew na lata 2026-2027 uchwalony jest przez Radę Miejskiej w Gniewie. Realizacja Programu powierzona jest Miejsko - Gminnemu OŚrodkowi Pomocy Społecznej w Gniewie.

Źródłem finansowania Programu są środki z budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml. Powyższe środki ulowane są w Dziale 851, Rodziałach 85153 i 85154 i w całości przeznaczone na realizację przedmiotowego Programu.